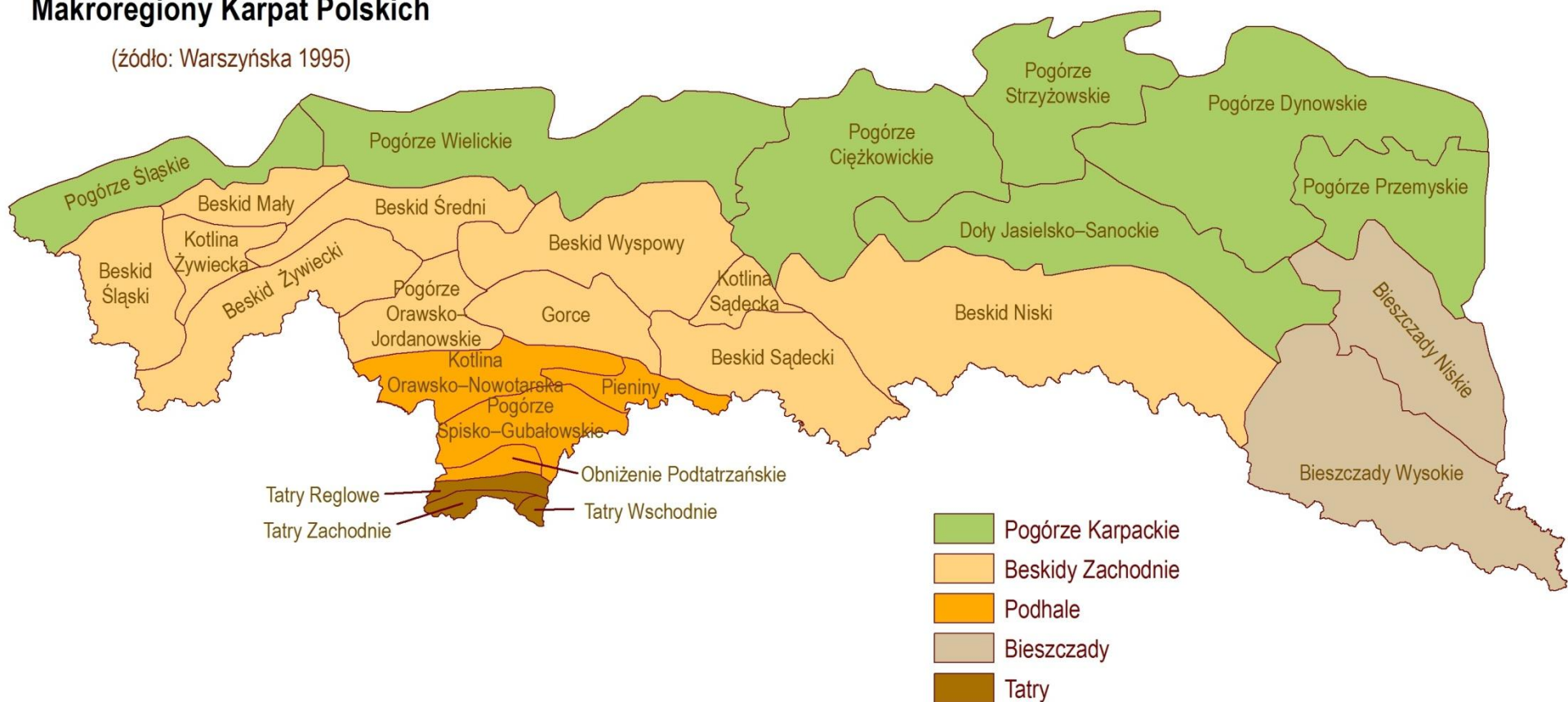

Beskid Żywiecki

Makroregiony Karpat Polskich

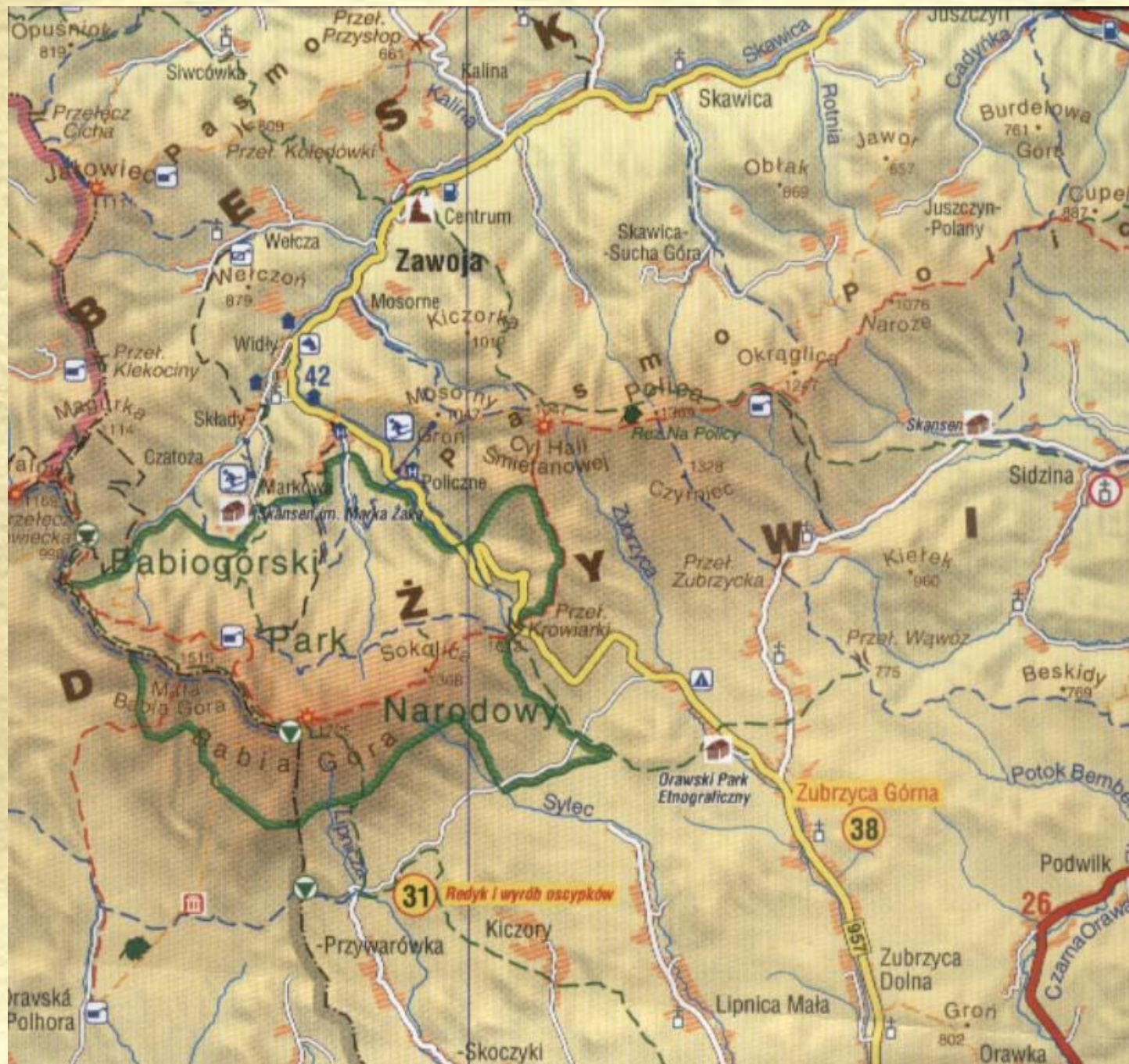
(źródło: Warszyńska 1995)

Beskid Żywiecki (513.51) - drugie co do wysokości pasmo górskie w Polsce po Tatrach.

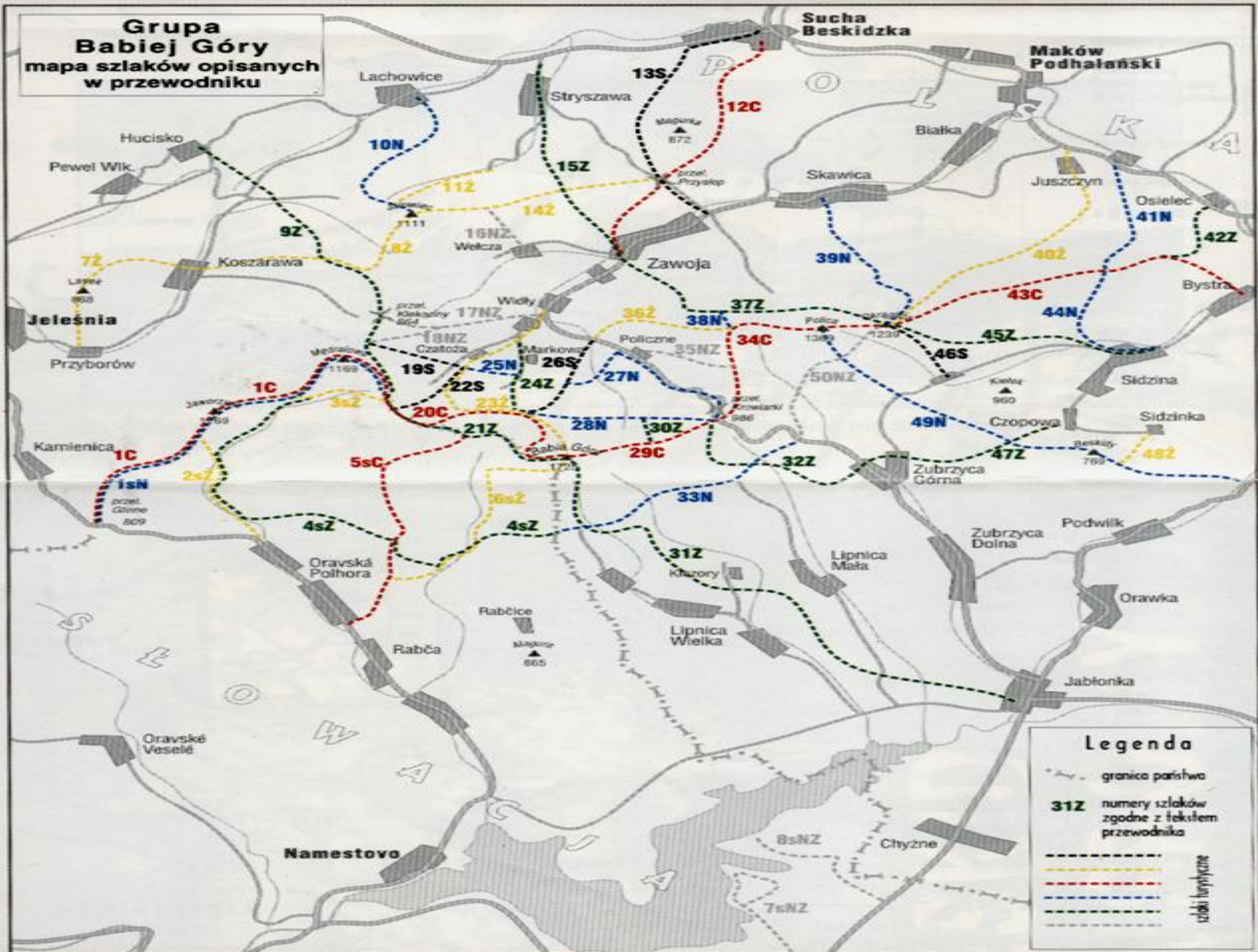
Jest położone na głównym wododziale zlewisk Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego. Należy do Zewnętrznych Karpat Zachodnich

**Grupa
Babiej Góry**

**Grupa
Babiej Góry**

**Grupa
Babiej Góry**
mapa szlaków opisanych
w przewodniku

Legenda

- granica państwa
- 31Z** numery szlaków
zgodne z tekstem
przewodnika
- szlaki turystyczne

BABIA GÓRA

widok z południowego wschodu

- Granica Państwowego Parku Narodowego
- Lasy państwowe
- Lasy leśne
- Linie kolejowe
- Linie autobusowe
- Linie tramwajowe
- Linie drożowe
- Linie wodne
- Linie lotnicze
- Linie kolejowe
- Linie autobusowe
- Linie tramwajowe
- Linie drożowe
- Linie wodne
- Linie lotnicze

Mapa wyd. "Kartograf"
Andrzej Łopaciński

Wielka Rycerzowa (1227)

Wielka Racza 1236 mnpm

Ujsoly-Novet <SK>

Lipowska i Rysianka (1324)

Sucha Góra (1040)

Rajcza

Zwardon-Skalite <SK>

Piśsko 1557 mnpm

Korbielów

Romanka (1366)

Prusów (1010)

Milówka

Węgierska Góra

Jelesnia

Zywiec

Jezioro Zywieckie

69

Image © 2006 TerraMetrics
© 2006 TeleAtlas

Topografia

Obszar górski należący do Beskidów Zachodnich, którego polskie granicę wyznaczają:

od północy: granica zaczyna się w Żywcu, biegnie doliną Koszarawy, zostawiając na północy Pasma Pewelsko Ślemieńskie, przekracza wododział w Hucisku i biegnie do doliny Skawy dolinami potoków: Lachówki i Stryszawki,

od wschodu: doliną Skawy do okolic Jordanowa, doliną Bystrzanki do Przełęczy Spytkowickiej i dalej grzbietem granicznym Babiej Góry,

od południa: granica biegnie polsko - słowackim grzbietem granicznym od Przełęczy Zwardońskiej, przez Beskid Graniczny, Kikulę, Magurę, Wielką Raczę, Małą Raczę, Przełęcz pod Orłem, przełęcz Śrubibą, Bugaj, Banię nad Przełęczą Przegibek, a następnie: Majów, Wielką Rycerzową, przełęcz Przysłop, Beskid Bednarów, Oszus, aż do Przełęczy Ujsolskiej. Nadal grzbietem granicznym przez Magurkę, Trzy Kopce, wchodzi w grupę Pilska, przez Przełęcz Glinne wchodzi w masyw Babiej Góry,

od zachodu: jest ograniczony orograficznie jako zlewisko rzeki Soły - od Przełęczy Zwardońskiej, najpierw na wschód wzdłuż linii kolejowej Zwardoń - Żywiec, a dalej na północ doliną Soły do Żywca.

W Beskidzie Żywieckim wyróżnia się następujące submezoregiony:

- Beskid Orawsko-Żywiecki, w którego skład wchodzi grupa Wielkiej Raczy (tzw. Worek Raczański) oraz grupa Pilska i Romanki,
- Pasma Babiogórskie obejmujące masyw Babiej Góry (tu wyróżnia się też
- Pasma Jałowieckie czyli tzw. Pasma Przedbabiogórskie) i Pasma Policy,
- Działy Orawskie,
- Pasma Orawsko-Podhalańskie.

Do najwyższych szczytów Beskidu należą:

Babia Góra - 1725 m n.p.m. (Diablak),

Pilsko - 1557 m n.p.m.

Mała Babia Góra - 1515 m n.p.m. (Cyl)

Hydrografia

Głównym grzbietem granicznym przebiega Europejski Dział Wodny. Na północ od tej linii wody spływają poprzez dopływy Soły i dalej przez Wisłę do Bałtyku. Na południe zaś przez dopływy Białej Orawy i dalej przez Wąg i Dunaj do Morza Czarnego.

Geologia

Geologicznie Beskidy leżą w paśmie Karpat i zbudowane są ze skał piaskowcowych, w tym piaskowca istebniańskiego.

Beskid Żywiecki to przede wszystkim fałdy płaszczowiny magurskiej zbudowane ze skał fliszowych wieku eoceńskiego (piaskowce magurskie o miąższości dochodzącej do 2000 metrów występujące w grubych ławicach, piaskowce inoceramowe, łupki, zlepieńce). Te warstwy skalne zostały sfałdowane i wypiętrzone w trzeciorzędzie - podczas orogenezy alpejskiej formującej cały łuk górski Karpat.

W skład płaszczowiny magurskiej wchodzi piaskowce ciężkowickie z łupkami pstrymi i piaskowce pasierbickie, przewarstwiane łupkami pstrymi. Najmłodsze - zarazem o największej miąższości - są piaskowce górnoeoceńskie; z wkładkami łupków marglistych - piaskowce magurskie, z których zbudowane są wszystkie wyższe partie Pasma Raczańskiego z grupą Wielkiej Raczy i Wielkiej Rycerzowej na czele.

Klimat

Krajobraz jest charakterystyczny dla tego typu gór i obejmuje kopulaste szczyty, z których najwyższe posiadają wyraźnie piętrowy charakter roślinności, obejmujący regiel górny i środkowy, porośnięte buczyną, dębem, świerkiem, sosną i jodłą, oraz kosówką w najwyższych partiach. Najwyższe szczyty w szczytowych kopułach często są nagie i skaliste (Babia Góra, Pilsko) lub mają liczne wychodnie skalne (wiele szczytów w Beskidzie Małym, okolice Pilska).

Beskidy swoją nazwę wywodzą od słowa Beskid co oznacza halę, polanę - przykładami hal w Beskidach są Hala Redykałna, Hala Radziechowska, Hala Krawcula, Hala Pawlusia, Hala Miziowa gdzie mieści się schronisko na Pilsku, i wiele, wiele innych. Hale położone są zazwyczaj w górnej części stoków wzniesień, i niezmiernie rzadko obejmują swoim zasięgiem sam szczyt góry. Z hal rozciąga się zwykle piękny nieograniczony drzewami widok, zwłaszcza z tych, posiadających wystawę południową: możemy podziwiać wówczas Tatry, Wielką Fatrę i Małą Fatrę.

Szata roślinna

Beskid Żywiecki, podobnie jak inne grupy górskie naszego kontynentu, cechuje piętrowy układ roślinności.

Do wysokości 600 - 700 m n.p.m. dominują uprawy i lasy mieszane z przewagą świerka. W miejscach podmokłych występują olszyny z olszą szarą.

Na wysokościach 600 - 1150 m n.p.m. rozciąga się regiel dolny. Dominują tu obecnie lasy iglaste z wyraźną przewagą świerka, prawie w całości sztucznego pochodzenia. Jedynie w nielicznych miejscach można jeszcze spotkać pierwotne fragmenty buczyn z bukiem pospolitym, reprezentowane przez buczynę karpacką lub kwaśną buczynę górską. Rzadko znajdziemy skupiska jodeł i pojedyncze jawory. Runo leśne reprezentowane jest przez takie gatunki jak rzeżucha trójlistkowa, marzanka wonna, szczyr trwały, gwiazdnica gajowa, kokorycz pusta, przetacznik górski, śnieżyczka przebiśnieg. Poszycie leśne jest bardzo ubogie, pokryte dużymi ilościami igliwia spod którego wyrastają paprocie i borówka czarna. Z krzewów spotyka się wiciokrzew czarny, jarzębinę i dziki bez.

Pomiędzy 1150 a 1400 m n.p.m. rozciąga się regiel górny. W tym obszarze znacznie lepiej zachowała się roślinność pierwotna. Rośnie tu głównie karpacki bór świerkowy, a w dolnych partiach nieliczne jawory i buki. Krzewy występujące w tej strefie to przede wszystkim porzecznica skalna w odmianie karpackiej, wiciokrzew czarny i róża alpejska. Poszycie uzupełniają borówka czarna, widłak jałowcowaty, omieg górski, modrzyk górski, parzydło leśne, ciemniżyca zielona i inne zioła. Na wilgotniejszych stokach spotkać można paprocie wraz z podbiałkiem alpejskim i szczawikiem zajęczym. Spotyka się także liczne mchy, a na niektórych łąkach górskich (np. na Hali Rysiance) krokusy.

Na wysokościach 1400 - 1650 m n.p.m. (a więc tylko na Pilsku i Babiej Górze występuje piętro kosodrzewiny (subalpejskie). W strefie tej, obok samej kosodrzewiny, najczęściej spotyka się jałowiec halny (*Juniperus communis* L. ssp. *alpina* (Suter) Celak.), krzaczaste formy jarzębiny, porzeczkę skalną w odmianie alpejskiej, wierzbę śląską i różę alpejską. Występują tu również borówka czarna, borówka brusznica, podbiałek alpejski, pierwiosnka wyniosła, omieg górski, goryczka kropkowana, szarota norweska, goździk okazały, sasanka alpejska, a także liczne mchy i porosty.

Piętro halne (alpejskie) rozciąga się w Beskidzie Żywieckim powyżej poziomicy 1650 m n.p.m. Występuje tylko w partiach szczytowych Babiej Góry. Panują tam niekorzystne warunki klimatyczne, które ograniczają rozwój roślinności. Najczęściej spotykane w tej strefie gatunki to jałowiec halny, borówka czarna, sasanka alpejska, wierzba żyłkowana, wierzba zielna, trawy kosmatka brunatna i kostrzewa niska, widłak wroniec, jastrzębiec alpejski, szarotka drobna, widłak alpejski, a poza tym liczne mchy i wątrobowce. Do szczególnie cennych należą na Babiej Górze jedyne w Polsce skupiska rogownicy alpejskiej i okrzynu jeleniego. Można tu również spotkać 15 gatunków chronionych przedstawicieli rodziny storczykowatych.

Świat zwierząt

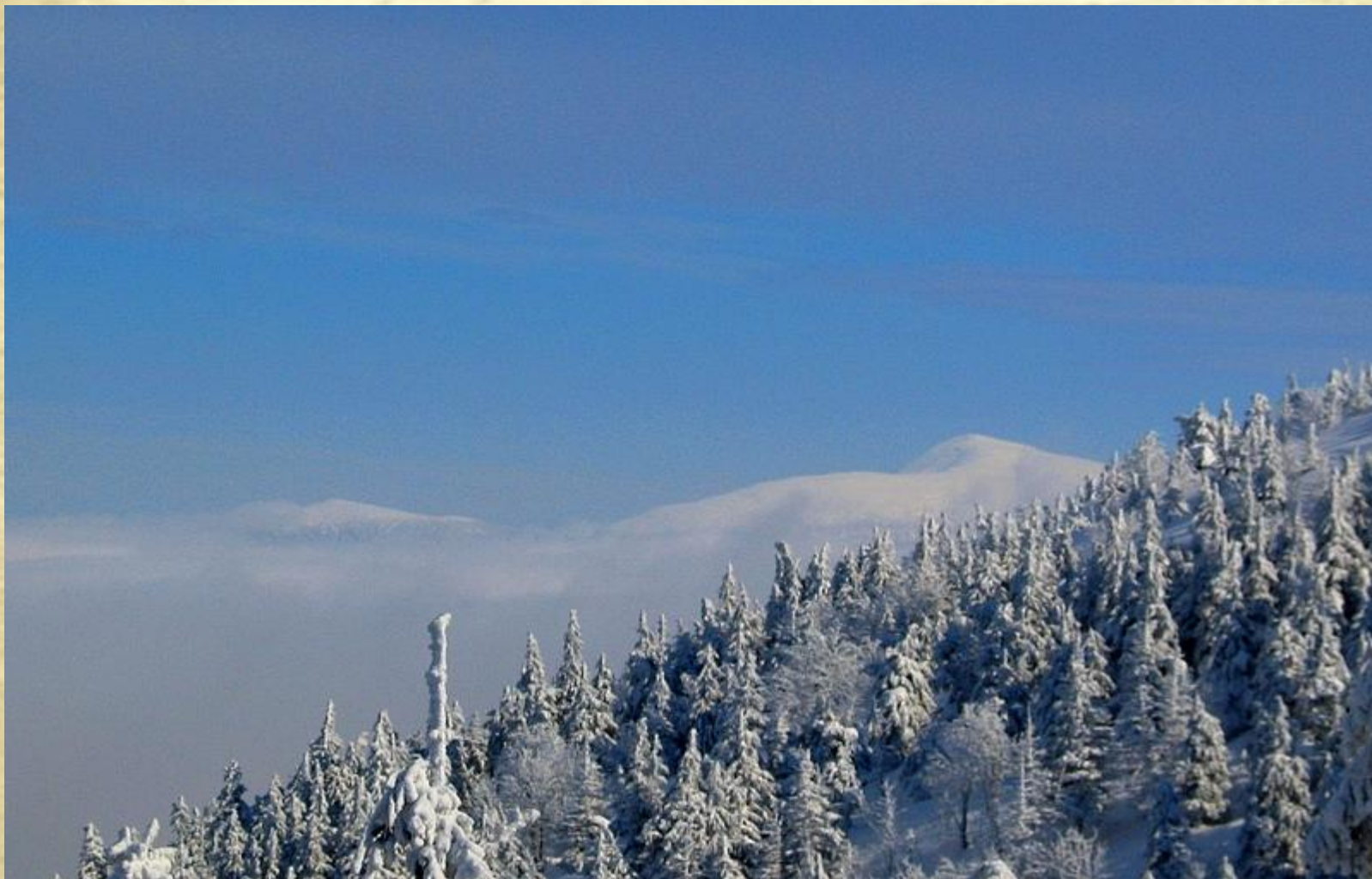
Fauna Beskidu Żywieckiego niewiele się różni od typowej fauny Karpat Zachodnich, chociaż typowo górskie gatunki są tu mniej liczne. Obecny świat zwierząt nie jest już tak bogaty jak niegdyś. Wśród ssaków kopytnych dominują jelenie, dziki i sarny. Drapieżniki reprezentują lis, borsuk, kuna leśna, ryś, żbik, wilk oraz nieliczne niedźwiedzie brunatne, które częściej można spotkać po stronie słowackiej, gdyż tam zakładają zimowe legowiska. Wyjątkowo bogaty jest świat ptaków. Wśród gatunków drapieżnych najliczniej występują: puszczyk, pustułka, krogulec, kruk i myszołów zwyczajny. W wyższych partiach można spotkać także jarząbki, cietrzewie i bardzo już rzadkie głuszce. Z mniejszych ptaków występują płochacz halny, siwerniak, orzechówka, drozd obrożny, dzięcioł trójpalczasty. W lasach regla dolnego trafiają się sikorki, wilgi, dzięcioły, kukułki, zięby, rudziki, jasiołuszki. Nad potokami gnieźdzą się pluszcze i pliszki górskie. Z ryb w potokach występują pstrągi, strzeble i głowacze. Przedstawicielami górskich płazów są kumak górski, żaba trawna, ropucha, rzekotka drzewna i szczególnie chronione salamandra plamista, i traszka karpacka. Z gadów można spotkać jaszczurki i żmije zygzakowate. Niezwykle licznie reprezentowane są bezkręgowce: pajęczaki, owady (szczególnie chrząszcz biegacz i różne gatunki motyli) oraz ślimaki. Wiele z nich to gatunki endemiczne, występujące tylko w Karpatach.

Babiogórski Park Narodowy, utworzony 30 października 1954 r., jest jednym z 23 parków narodowych na terenie Polski. Znajduje się on w Polsce południowej, w powiecie suskim i nowotarskim (województwie małopolskim) przy granicy ze Słowacją. Po słowackiej stronie istnieje też rezerwat "Babia Hora". Obejmuje północną i południową stronę masywu Babiej Góry włączając najwyższy szczyt Beskidu Żywieckiego – Diablak (1725 m n.p.m.). W Zawoi, gdzie znajduje się siedziba Dyrekcji Parku, utworzono specjalny Ośrodek Edukacyjny Babiogórskiego Parku Narodowego prezentujący w przystępny sposób walory babiogórskiej przyrody. Dla uatrakcyjnienia zwiedzania parku wytyczono sieć ścieżek edukacyjnych.

Historia

Babiogórski Park Narodowy powstał na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 roku (Dz. U. Z 4. II. 1955 r. Nr 4, poz. 25). Powierzchnia Parku wynosiła 1703,70 ha, w tym 97 ha gruntów prywatnych. Rezerwat ścisły obejmował 1049,88 ha, a rezerwat częściowy 624,89 ha. Na fakt utworzenia Babiogórskiego Parku Narodowego wpłynęło wiele czynników, między innymi klasycznie wykształcony układ pięter roślinnych, zespół roślinności naskalnej i jedyne w Polsce stanowiska roślin: okrzyn jeleni i rogownica alpejska. W partii szczytowej Babiej Góry występuje jedyne w Beskidach piętro halne oraz wiele zanikających stawków osuwiskowych.

W 1977 roku objęto Babią Górę w granicach Parku Narodowego statusem Rezerwatu Biosfery i włączono do programu UNESCO "Człowiek i środowisko". Ponad 20-letnie starania o powiększenie Parku przyniosły efekt w 1997 roku. Rozporządzeniem Rady Ministrów powiększono obszar parku do 3391,55 ha. Utworzono również otulinę o powierzchni 8437 ha.

Babia Góra z Pilska

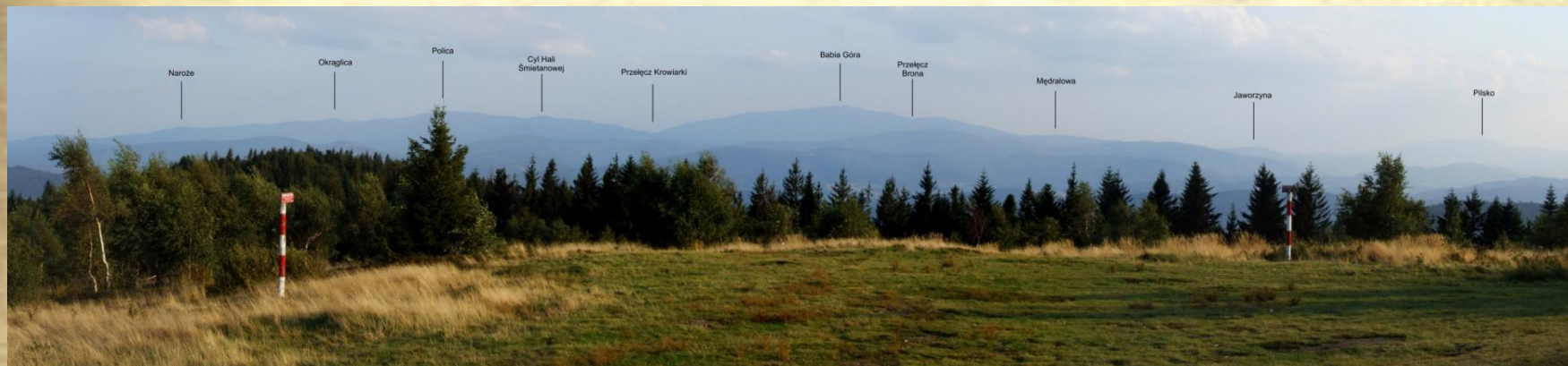

Pilsko

Masyw Policy

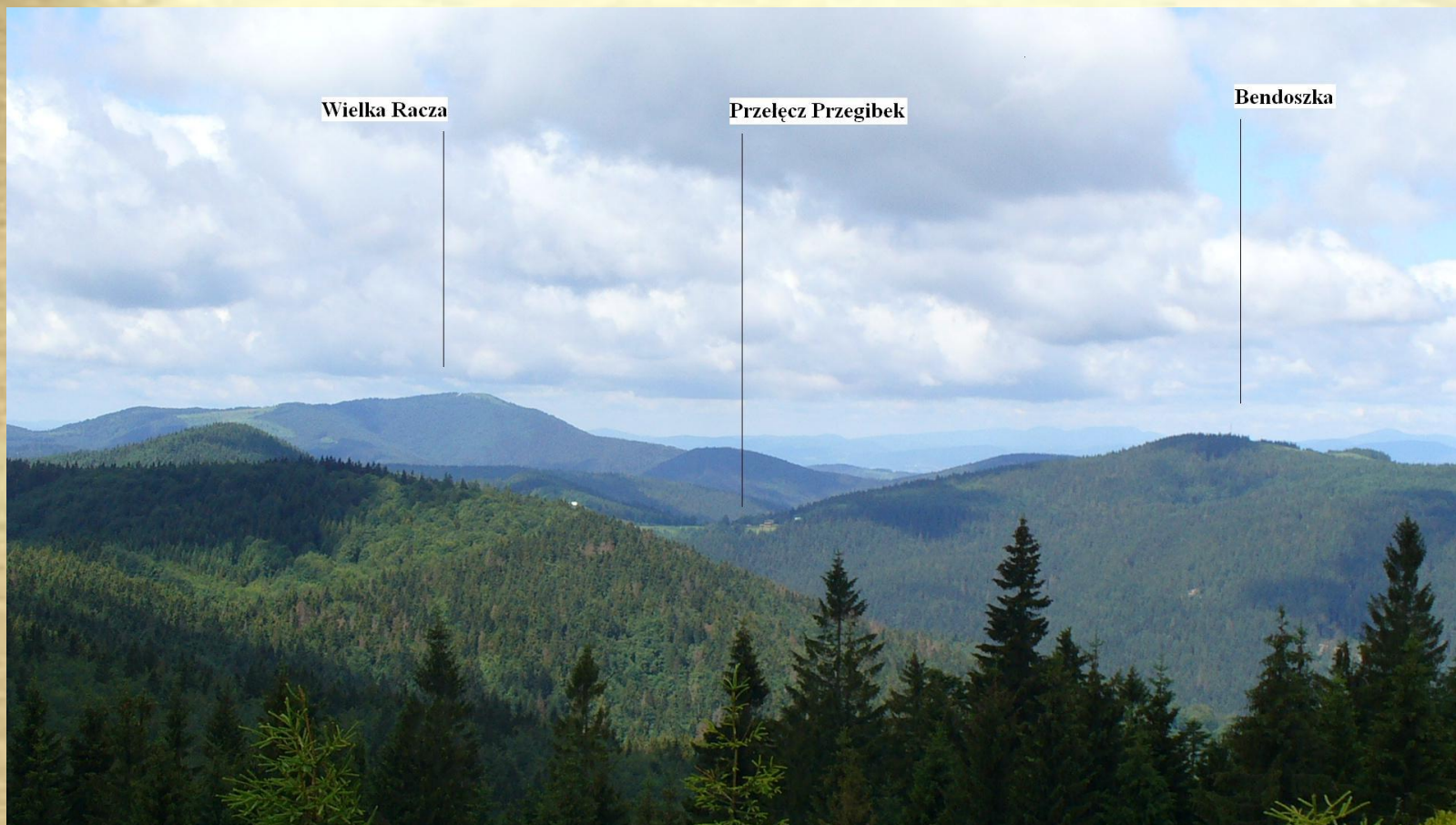

Panorama Pasma Babiogórskiego z Leskowca

Wielka Racza

Przełęcz Przegibek

Bendoszka

Schronisko PTTK na Wielkiej Raczy

Schronisko PTTK na Przełęczy Przegibek

Bacówka PTTK na Rycerzowej

Bacówka na Krawców Wierchu

Schronisko PTTK na Rysiance

Schronisko na Hali Lipowskiej

Schronisko na Hali Miziowej

Schronisko na hali Boraczej

Schronisko PTTK na Hali Krupowej

